Lietas Nr. C36074615
Lietas arhīva Nr. C-0746-15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Talsos 2015.gada 16.novembrī
Talsu rajona tiesa
tiesnese V.Pavlovska,
izskatīja rakstveida procesā maza apmēra prasību Akciju sabiedrības ,,LATEKO LĪZINGS" prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu un

Aprakstošā daļa

k o n s t a t ē j a:

AS ,,LATEKO LĪZINGS" iesniedza prasību pret /pers. A/ par galvenā parāda EUR 848, procentu EUR 28,08, nokavējuma procentu EUR 239,88, tiesas izdevumu piedziņu.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1431., 1587., 1590., 1591., 1934., 1943., 1753., 1765., 1757., 1946.pantu.

Prasībā norādīts, ka 2014.gada 12.aprīlī puses noslēdza Aizdevuma līgumu Nr.NK005343 un atbildētājam tika izsniegts aizdevums EUR 800. Atbildētājs apņēmās samaksāt līgumā un maksājumu grafikā noteiktos maksājumus, procentus par kredīta lietošanu 21% gadā no neatmaksātās aizdevuma summas un ikmēneša maksu par aizdevuma kontroli 2% jeb EUR 16. Aizdevuma atmaksas termiņš noteikts 2014.gada 12.jūlijā. Atbildētājs savas saistības neizpildīja, neveica nevienu maksājumu, tādēļ prasītājs lūdz piedzīt līgumā noteiktos nokavējuma procentus 1% apmērā no savlaicīgi neveiktās pamatsummas maksājuma par katru kavējuma dienu. Lūdz piedzīt likumiskos nokavējuma procentus par laiku līdz sprieduma izpildei.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} un 250.^{22} panta prasībām atbildētājam nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojumu veidlapa, izskaidrotas tiesības lūgt lietas izskatīšanu tiesas sēdē un citas procesuālās tiesības, kā arī noteikts rakstveida paskaidrojuma iesniegšanas termiņš.

Atbildētājam adresētā korespondence saņemta atpakaļ ar norādi, ka beidzies glabāšanas laiks un adresāts pēc norādītās adreses nebija sastopams. Tā kā dokumenti atbildētājam nosūtīti uz deklarētās dzīvesvietas adresi, tad, atbilstoši Civilprocesa likuma 56.^{1} panta otrajā daļā ietvertajai prezumpcijai, uzskatāms, ka dokumenti viņam ir izsniegti.

Atbildētājs paskaidrojumu tiesai nav iesniedzis, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrajai daļai nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Puses nav lūgušas lietas iztiesāšanu tiesas sēdē un tiesa atzīst, ka lietu ir pamats izskatīt rakstveida procesā.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka AS,,LATEKO LĪZINGS" prasība ir daļēji apmierināma.

2014.gada 12.aprīlī AS,,LATEKO LĪZINGS" un /pers. A/ noslēdza Aizdevuma līgumu Nr.NK005343.

Lietai pievienotais maksājuma uzdevums Nr.N170358/6776/RM0102020N pierāda, ka 2014.gada 14.aprīlī /pers. A/ ir izmaksāts aizdevums EUR 800(sk. lietas 15.lapa).

Līguma 5.1.1.punktā puses vienojās, ka aizņēmējam ir pienākums atmaksāt aizdevējam aizdevumu, kā arī maksāt procentus un maksu par aizņēmēja saistību izpildes kontroli maksājumu grafikā noteiktos termiņos un līgumā norādītajā kārtībā.

Saskaņā ar maksājuma grafiku, 2014.gada 12.maijā, 12.jūnijā un 12.jūlijā atbildētājam bija jāsamaksā pamatsummas maksājumi EUR 800, procentu maksājumi EUR 28,08, maksa par saistību izpildes kontroli EUR 48, kopā samaksājot EUR 876,08.

Atbildētājs ar Aizdevuma līgumu uzņemtās saistības par kredīta atmaksu nav izpildījis, nav veicis nevienu maksājumu.

Civillikuma 1943.pants noteic, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Līgums ir noslēgts tiesīgi, līgumā minētais termiņš ir notecējis, lietā ir pierādījumi, ka aizdevums ir izsniegts, līdz ar to, pamatota ir prasība piedzīt neatmaksāto aizdevuma pamatparādu EUR 800.

Atbilstoši Civillikuma 1838.pantam, atbildētāja pienākums ir pierādīt, ka samaksa ir izdarīta.

Atbilstoši Civillikuma 1753.pantam, ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Līguma 1.9.punktā puses vienojas, ka procentu likme ir līguma sevišķajos noteikumos procentos izteikta gada maksa par neatmaksātā aizdevuma izmantošanu(procentu aprēķina pamatā ir gads, kurā nosacīti ir 365 dienas). 1.11.punktā noteikts, ka līguma sevišķajos noteikumos noteikta procentu likme, kas aprēķināta saskaņā ar LR MK noteikumiem ,,Noteikumi par patērētāja kreditēšanu". Gada procentu likmes aprēķinu veic, pieņemot, ka līgums ir spēkā tajā laika posmā, par kuru tas noslēgts, un ka aizņēmējs pildīs savas saistības saskaņā ar šim līgumam pievienoto maksājumu grafiku.

Līgumā noteikta procentu likme par kredīta lietošanu 21% gadā no neatmaksātās aizdevuma summas.

Prasītājs aprēķināja procentus par aizdevuma lietošanu no 2014.gada 12.aprīļa līdz 2014.gada 12.jūlijam EUR 28,08, un tos ir pamats piedzīt no atbildētāja nolīgtajā apmērā, par sveša kapitāla lietojumu.

Atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus(sk. Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. TNA, Rīga, 2006, 145.lpp.).

Līguma 1.13.punktā noteikts, ka maksa par aizņēmēja saistību izpildes kontroli ir līguma sevišķajos noteikumos noteikta mēneša maksa procentos no aizdevuma, kas tiek maksāta par darbībām, kas saistītas ar aizņēmēja saistību izpildes kontroli.

Saskaņā ar līgumā noteikto ikmēneša maksa par aizdevuma kontroli ir 2% jeb EUR 16, prasītājs kopā lūdz piedzīt EUR 48.

Tiesa atzīst prasītāja tiesības saņemt maksu par aizdevuma kontroli EUR 48, jo par to puses vienojās līgumā.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.pantu, procenti par aizdevumu dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Līguma 4.1.punktā puses vienojās, ka katru termiņā nesamaksātu ikmēneša maksājumu(saskaņā ar maksājumu grafiku), termiņā neatmaksātu aizdevumu, nesamaksātu procentu un maksas par aizņēmēja saistību izpildes kontroli, aizņēmējam jāmaksā aizdevējam nokavējuma procentus 1% dienā no termiņā nesamaksātās summas, ar nosacījumu, ka aprēķinātie nokavējuma procenti nevar pārsniegt kapitāla lielumu.

Prasītāja aprēķinos redzams, ka prasītājs aprēķināja nokavējuma procentus par kavējuma laiku no 2014.gada 12.maija līdz 2014.gada 12.jūlijam EUR159,95 un par laiku no 2014.gada 12.jūnija līdz 2014.gada 12.jūlijam EUR 79,93.

Atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt to ar procentos izteiktu līgumsodu. Nokavējuma gadījumā procentu maksāšanas pienākums iedarbojas kā pamudinājums parāda ātrākai nokārtošanai. (..) Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem." (*skat. Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. TNA, Rīga, 2006, 145.lpp.).*

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punktu atbildētājs atzīstams par patērētāju.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa noteic, ka tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punkts noteic, ka par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi saīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Arī atbilstoši Civillikuma 1764.pantam atzīts, ka par prettiesiskiem uzskatāmi nesamērīgi un godīgai darījumu praksei neatbilstoši procenti.

Civillikuma 1.pants par tiesību izlietošanu un pienākumu pildīšanu pēc labas ticības pēc būtības ir saistāms ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.pantu par līgumslēdzēju pušu tiesisko vienlīdzību. Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā aizdevuma līgums paredz nesamērīgu nokavējuma procentu apmēru – 1% dienā, kas ir 360% gadā, kas neapšaubāmi nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī, kas ir pretrunā ar labas ticības principu, lai arī procentu apmērs ir ierobežots ar pamatsummas apmēru. Šāds nokavējuma procentu apmērs uzskatāms par nesamērīgu, jo atrodoties apritē nevien kapitāls divu mēnešu laikā nedod tādu peļņu, turklāt prasītājs nav norādījis uz zaudējumu pastāvēšanu.

Tiesa atzīst, ka šāda rīcība ir pretrunā labai ticībai, jo acīmredzami prasītājs ir gribējis izvairīties no likumā noteiktā līgumsoda ierobežojuma. Izvērtējot iepriekš iesniegtās prasības tiesā redzams, ka pirms līgumsoda ierobežošanas soda sankcija 1% līgumos nosaukta par līgumsodu(sk. Talsu rajona tiesas 2012.gada 17.maija spriedums C36086811, 2015.gada 7.janvāra Jelgavas tiesas spriedums V15192414).

„(..) arī nokavējuma procentu uzdevums ir nodrošināt ienākumus, ko dod kapitāls, atrodoties normālā apritē, ekvivalenci mantiskajās attiecībās." (*skat. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.- 2400.p.), prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. („Mans īpašums". Rīga, 2000, 256.- 257.lpp.).*

Līguma 4.1.punktā ietvertais līguma noteikums liecina nevis par aizdevēja vēlmi saņemt taisnīgu atlīdzību par kapitāla lietošanu, bet gan par aizņēmēja sodīšanu, kas savukārt neatbilst nokavējuma procentu mērķim civiltiesībās.

Līdz ar to aizdevuma līgumā ietvertais nosacījums par nokavējuma procentu piemērošanu 1% dienā ir atzīstams par netaisnīgu un nav piemērojams konkrētās lietas izspriešanā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

No atbildētāja par labu prasītājam ir piedzenama valsts nodeva EUR 131,41(15% no prasības summas EUR 876,08) un ar tiesas pavēstu piegādāšanu saistītie izdevumi EUR 4,70.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta 2.daļu, ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, prasītājam atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no paša kapitāla (Civillikuma 1765.pantā noteiktie likumiskie procenti).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193.pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

Apmierināt daļēji Akciju sabiedrības „LATEKO LĪZINGS" prasību.

Piedzīt no /pers. A/ par labu AS „LATEKO LĪZINGS" aizdevuma pamatsummu EUR 800, aizdevuma lietojuma procentus EUR 28,08, maksu par aizdevuma kontroli EUR 48, valsts nodevu EUR 131,41, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 4,70, kopā EUR 1012,19(viens tūkstotis divpadsmit *euro* un 19 centi).

Noraidīt prasību par nokavējuma procentu EUR 239,88 piedziņu.

Atzīt AS „LATEKO LĪZINGS" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos nokavējuma procentus 6% (sešus procentus) no simta gadā no paša kapitāla.

Parāda summu ieskaitīt AS „LATEKO LĪZINGS" bankas kontā AS „NORVIK BANKA", kods:LATBLV22, konta numurs /konta numurs/.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu-desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Kurzemes apgabaltiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, iesniedzot apelācijas sūdzību Talsu rajona tiesā.

Tiesnese V.Pavlovska